

انتخابات؛ لازم و ملزوم توسعه سیاسی

انتخابات اگرچه محصول توسعه سیاسی است، اما مشارکت پذیری و گزینش آگاهانه مردم در این رویداد، می تواند به تقویت حکمرانی خوب در جامعه بیانجامد.

انتخابات اگرچه محصول توسعه سیاسی است، اما مشارکت پذیری و گزینش آگاهانه مردم در این رویداد، می تواند به تقویت حکمرانی خوب در جامعه بیانجامد.

به گزارش گروه پژوهش و تحلیل خبری ایرنا، در روزهای باقی مانده تا 29 اردیبهشت، روز برگزاری دوازدهمین دوره انتخابات ریاست جمهوری و پنجمین دوره انتخابات شورای اسلامی شهر و روستا، مشارکت سیاسی؛ گفتمان غالب مردم، مسوولان، گروه ها و جریان های سیاسی کشور را تشکیل می دهد، این مشارکت که بیش از هر چیز در انتخابات تجلی می یابد نمادی از مردم سالاری و شاخصی مهم از میزان توسعه یافتگی جوامع به شمار می رود. هر اندازه جامعه ای به لحاظ سیاسی در درجه بالاتری از توسعه قرار گیرد، مشارکت پذیری و نقش مردم در تعیین سرنوشت خود در آن، پررنگ تر و گسترده تر خواهد بود و بالعکس.

تقویت جامعه مدنی و افزایش نقش مردم در تعیین سرنوشت خود، نه فقط در نظام های مردم سالار که بحثی مهم در ادبیات توسعه به ویژه توسعه سیاسی است، به طوری که اندیشمندان و صاحب نظران بر این دیدگاه هستند که میزان موفقیت برنامه های توسعه در هر جامعه ای به میزان مشارکت پذیری مردم آن بستگی دارد.

در ایران نیز با توجه به اهمیت مردم سالاری و همچنین تأکیدی که بر توسعه متوازن و همه جانبه در چند دهه اخیر شده است؛ نمی توان نقش و تاثیر انتخابات و مشارکت پذیری مردم را در پیشرفت و توسعه کشور نادیده گرفت. با توجه به رابطه متقابل انتخابات و توسعه به عنوان لازم و ملزوم همدیگر در ایران و دیگر نظام های مردم سالار، بیان نکاتی قابل ذکر است؛

1- فرهنگ و سیاسی شاخصی مهم در توسعه سیاسی به شمار می روند فرهنگ سیاسی که بیش از هر چیز به طرز تلقی و نگرش مردم از سیاست و حکومت بر می گردد، اگر در چارچوب های جامعه مدنی، نقش آگاهی بخشی خود را در زمینه ساختار قدرت سیاسی در جامعه به مردم ایفا کند و هیجانات و احساسات آنها را به سمت عقلانیت محوری هدایت کند، می تواند جامعه را در مسیر توسعه سیاسی هدایت کند.

چنانچه جامعه ای در فرهنگ سیاسی خود علاوه بر ارزش ها و الگوهای سیاسی، مفاهیمی همچون؛ آزادی خواهی، حاکمیت قانون، شفافیت، عدالت اجتماعی، مسوولیت پذیری و غیره را در افکار عمومی خود نهادینه سازد، مسیر توسعه سیاسی آن هموارتر خواهد بود.

2- مشارکت سیاسی که بیش از هر چیز در انتخابات نمود دارد، هم نشانه ای از توسعه سیاسی و هم بخشی مهم از سرمایه اجتماعی یک جامعه را تشکیل می دهد. تقویت و افزایش مشارکت در جوامع با ساختار های سیاسی مردم سالار همیشه امری مطلوب بوده است. جامعه ای که مردم در آن مشارکت پذیری بیشتری دارند، در درجه بالاتری از توسعه قرار دارد. یعنی ساختار برنامه ریزی و سیاستگذاری ها در آن توانسته است سطحی مطلوب از بسترهای لازم برای توسعه اعم از فرهنگی، اقتصادی، سیاسی و غیره فراهم کند.

حضور مردم در پای صندوق های رای علاوه بر پذیرش مشروعیت و مقبولیت نظام سیاسی نشان دهنده رضایتمندی آنان از وضعیت موجود است و می تواند به افزایش همبستگی ملی منجر شود.

3- توسعه در معنایی دیگر به حکمرانی خوب تعبیر شده است. به این معنا که پیشرفت و دستیابی به وضعیت مطلوب در یک جامعه بیش از هر چیز در گرو ارتباط متقابل و تاثیرگذاری مردم، نهادهای مدنی و ساختار سیاسی یا به عبارتی دولت و حاکمیت به دست می آید. ساختارهای اجتماعی - سیاسی و اقتصادی جامعه با حرکت در مسیر شفافیت، عمل به قانون، پاسخگویی، مسوولیت پذیری و مشارکت است که می توانند به سطحی از حکمرانی خوب یا مطلوب برسند. تحقق این شاخص ها در جامعه زمانی صورت می گیرد که ساختار قدرت در آن جامعه برگرفته از مردم باشد.

از این رو انتخابات و حضور مردم در پای صندوق های رای، همچنین فعالیت و مشارکت فراگیر نهادهای مدنی و احزاب سیاسی هم به معنای مشارکت آحاد جامعه در سرنوشت خود تلقی می شود هم می تواند به مطلوبیت حکمرانی منجر شود.

اگر چه در ایران مشارکت بیش از هر چیز به حضور مردم پای صندوق های رای محدود می شود، اما همین میزان مشارکت نیز با بسترسازی های توسعه ای طی چند دهه برای مردم به دست آمده است. از سویی برنامه ریزان توسعه امروزه بیش از هر چیز بر مشارکت مردمی در طراحی و اجرای سیاست های توسعه ای تأکید دارند. انتخابات نیز به عنوان عرصه مشارکت فراگیر آحاد جامعه اگر چه خود نشانه ای از توسعه یافتگی قلمداد می شود اما در طرف دیگر نیرویی تقویت کننده است که به تحقق سیاست های توسعه در کشور کمک می کند.